

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто пост. нмд 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. вечора.
Реклама не зберігається.

ПЕРЕДПОДАТА:
Місячно в краю 4.20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 ф. фр.,
Італії 750 зл., Нідерландів 250
г. Швейцарії 10 ш. фр.,
Чехословаччині 75 ч. р.
Румунії 175 лей, Радарії 750
зл., Австрії 750 зл. (зміна
адреси 1 дол.).

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
ЦІНА
одного примірника
17 сот.

ТРИ ШЛЯХИ.

Дискусія на тему гарантійного пакту зупинилася вкінці на двох пропозиціях і має на меті дві розв'язки: або пакт 5-ти держав (бенський) або пакт 7-ми держав (бенський і навіслянський). Перший забезпечує Францію і петрифікує її східні границі, а одночасно дає міцну руку Німеччині в коректурі німецько-польських границь, — другий змагає до забезпечення Франції і Польщі. Автором першого пакту є Англія (Бальфур), яка намагається погодити Францію і Німеччину, забезпечити мир на заході та створити собі пригожні умови для майбутньої воєнної аустриції з СРСР. На азійському, а може й європейському терені. Зобов'язав в справі охорони східно-європейського континенту (Польщі) не хоче брати на себе Англія головну з огляду на Німеччину. В цьому питанні Франція хитається і неспішно висуває пакт бенський і навіслянський. В такому випадку пакт 7-ми держав носив би ще яркийший дотирадський характер, не лише на азійському, але головну на європейському терені. Один і другий пакт був би в першу чергу тараном, авернення проти українських і білоруських земель, — в першому випадку був би це „мирний“ таран, а в другому випадку називатиметься „воєнний“.

Як же до цих пропозицій, побажання і подій ставляється дві держави величини, в які входять головні українські території? Як ставляється до видвинених пактів СРСР і Польща, а головним чином ця остання?

Перед Польщею ставить у заяву в дискусію про пакт такі три шляхи: прийняття англійської тези, розуміння з Німеччиною і зближення до СРСР, а радше до Росії. Прийняття Польщею англійської тези є рівнозначне з помітними територіальними змінами в користь Німеччини. Польща мусила втратити значну частину Сілезії, Помор'я і данієвський коридор, а за те одержати тільки доступ до данієвської пристані в ласки Німеччини. Цю тему розглядали ми вже до цього вичерпуючо. Вона не є привабливою для Польщі, бо відбрасує частину західних провінцій, а в заміну не дає нічого. Крім польської преси, тривога польського громадянства і темпераментність польських політиків є мірою підвищеної температури і стихійної реакції проти англійської тези.

Другий шлях — це порозуміння Польщі і Німеччини. І тут Польща мусила втратити значну частину своїх теперішніх західних провінцій, але з моментом вирівнювання територіальних розбіжностей припинилась би незгода між обома державами. В такому випадку Польща з адекватним міром відсадила би від Франції і увійшла би в орбіту німецької політики. Особливо під бенського пакту, від гарантій Англії і Німеччини у відношенні до Франції, наступив би навіслянський гарантійний пакт. Німеччина забезпечила б Польщі її східні „кресни“, авертаючи вістрі своєї економічної політики, а радше економічного асиди проти СРСР. Користи економічного співвідношення Німеччини

в Польщі були б сумнівні значні, а не виключене й мілітарне співвідношення на випадок війни в СРСР. Зв'язується Польща на цьому шляху — значить прийняти тезу німецького націоналізму й консерватизму, заступленого Людендорфом. Правда, цей шлях не викликає захоплення в Польщі, та не виключений в прикрому положенні також поворот і до цієї концепції. Ясно, що вступлення на шлях порозуміння з Німеччиною було би нічим іншим, тільки поворотом до бездерижності.

Та нас найбільше цікавить третій шлях: зближення до СРСР. Під кінець лютого цр., якраз після невдачних спроб мін. Скішинського сценувати антирадянський балтійський блок, почули ми в комісії закордонних справ польського союму з уст того міністра невдоволені свідчення на адресу СРСР. Справді цікава метаморфоза! Мін. Скішинський по поголошам є мужем довів польської лінії, але у відношенні до СРСР заступає платформу закордонної політики польської правниці. Правда, в останньому часі зголосили своє приступлення до цього напрямку в закордонній політиці Польщі також пепесівці. Цікало й те, що закордонна політика польської реакції у відношенні до СРСР в Англії й Франції є політикою лівих груп.

Мін. Скішинський проголосив вступлення на шлях порозуміння з СРСР і зближення суцільного співжиття з Росією (технічний термін мін. Скішинського) Польща бажає вести розмови, не хоча створювати труднощів, намагається довести до торговельної умови та поладати питання, зв'язані з рижським трактатом. В змаганні до осмічення намічених цілей, мін. Скішинський різко відділює III. Інтернаціонал і його пропаганду від політики московського уряду.

Ця становище в повній основі піддержують польські реакційні партії (Козішкі і Стронські), кладучи натиск на аверження мирних відносин з СРСР. Польська реакція вбачає, що в СРСР ліде до такого укладу внутрішнього життя, що дозволить Польщі повести політику чинної прихильності до європейського Сходу. Мін. Скішинського піддержав також пепесівець Ліберман, кажучи, що за всяку ціну слід вдержати мир з Росією. Найзавзятішим ворогом Польщу вважають недовірені пепесівські германофіли і рині русофоби Німеччини, повну несподіванку для цілого світа. Взагалі майже увесь польський союм за винятком визволених-пісудчиків вступив на шлях зближення до СРСР.

І слід ствердити, що не становить Польщі найшло прихильний відгомін серед керівників радянської влади. Невдачі промова Чічеріна в Тифлісі теж змагає до вирівнювання непорозуміння з Польщею і є спробою інтимішою зближення між СРСР і Польщею. Розуміється, платформою цього зближення є рижський трактат. Проти мягкого, навіть солодкого голосу Чічеріна виступили делегати

України й Білоруси, та із них не гинув Рижов, кажучи, що значним СРСР є відтягнута Польщу від західного, а приподи річи порозуміння з блоку. Такими чином годиться ствердити з одного боку напостаті розходження між Харковом (і Миском) та Москвою на точні відношення до Польщі, а з довгого боку факт зближення між Польщею і СРСР, а радше Росією. Кажемо: радше Росією в тому розумінні, що таке зближення є в інтересі російської федераційної республіки, в інтересі російського народу, який не має з Польськими ніяких порохунків, але є проти інтересів України і Білоруси, проти інтересів українського і білоруського народу.

Та незаперечним є факт зближення між Росією і Польщею на платформі рижського трактату.

Російсько-польське зближення на довгі-довгі літа запертифікує сучасне територіальне розмежування на сході. Російсько-польське зближення може довести хіба до деякого покращення долі українського народу в Польщі.

але тільки тоді, коли український уряд усею своєю силою наляже на московський центр і примусить його мати на увазі не лише інтереси російської нації, але й злиденну долю українського народу.

Ф. Ф.

Чічерін про закордонну політику СРСР.

В Тифлісі почався день 2. березня цр. Черговий сесія Високопозного Центрального Виконавчого Комітету Рад, на якій виступив Чічерін. Він вказав на те, що між З'єднаними Державами та Англією заступили останніми часами деякі розходження. З'єднані Держави змінюють курс своєї політики у відношенні до Китаю, де намагаються позискати симпатії народу. Залежна від фінансової сили Англії Франція не може зайняти та розвинути прихильної для СРСР, політики на Сході.

Німеччина при всяких здохдах для вирівнювання і порозуміння з англійською не зважає на власні взаємини зі СРСР, з огляду на безпеку зі Сходу. Многі несподіванки в Англії свідчать про неминучу потребу порозуміння з нією, що скоро наступить. Англійський дипломатичний представник запевнив Чічеріна від імені Чемберлена, що Англія не має ніякого наміру творити якийсьбудь протиріччя з СРСР.

Франція вже рішила паралелити СРСР. Тільки білоруську фальоту, яка була в руках Франції. Тим вона утнула одну з найважливіших перепон до взаємного зближення.

Щож до Польщі, то виступає польський міністр можна прирівняти до бачки меду з великою дошкою дьогтю: сказавши для Болдуні, з потім вини охота порозуміння зі СРСР в справі дальшої долі рижського договору та торговельних відносин. Уряд СРСР бажає унормування відносин. І треба собі тільки побажати того, щоб й польський уряд йшов за цим шляхом порозуміння.

КАВКАЗ с мифонічною ниткою
Ст. Лідерів
як нитка „Лідерів“ Вона — на комперті для 8. березня п. р. на загальнобачинні буде повторений пораз др. гий в неділю дня 13. березня ц. р. в селі Народного донку.
Білетів по ліжжених цінах продаж Контора ім. Шевченка. 1925 1—2

Найбільшою бачиною з цієї справи є координат непорозуміння.
Польський уряд змислює пропозицію радянського уряду на створення спільної комісії для позначення інтенсиву в Явлю, а часом і та уряд СРСР сам провінція створює та експерта, що ніхто ніхто не був польським козиром. Польський уряд для уникнення майбутнього зближення починає не доводити до координат інтенсиву. Уряд СРСР бажає собі дуже закочити з Польщею антимілітарну концепцію. На ці дуже залежить в першу чергу Україна. А Польща цю справу заважає. Спроба створити польсько-балтійський протиріччя з СРСР і Англією не вдалася. По Гельсінгфорсі вага польської політики знову позначилася в сторону СРСР. Теперішня байдужість Англії до польських справ (Даніє, справля реалізації західних польських кордонів) привертала польський уряд до виключення більше до бачки в полігодуванні спільних справ з СРСР.

В дискусії над експозе доклада Чічеріна української та білоруської делегації за те, що він утворює Польщу та її політику незначно мідно. У відношенні на те зважає Рижов, що метою більшості політики є вивести Польщу з рук західних держав, які тогочас зробили своїм антагоністом проті СРСР.
Якщо зрештою в цій справі промови Чічеріна та Рижова, то слід підкреслити незначення миролюбності тогочасного, а доклада у відношенні до Польщі. Безперечно, що й миролюбні настрої найвідоміших більшовицьких політиків будуть дуже на руку теперішній польській дипломатії у зв'язку з німецькими гарантійними пропозиціями. Означне, коли пакт на уряд підкреслює Чічеріна промови СРСР до Німеччини в ті ж промови, то миролюбні настрої до Польщі слід вважати тільки дипломатичним маневром.

Нова турецька криза.

Повстання Курдів — Сила таваддіт — Європейські інтереси.

Міністерська криза в Англії є кризою всього турецького устрою, встановленого останньою революцією. На місце Феті Бея прийшов Ісмет паша не нормальним шляхом голосуючого парламенту, а в наслідок приватної наради, яку зібрала більшість його членів. Феті Бея признали надто мало енергійний супроти повстання Курдів і передали владу кабінетові з характером більше військовим.

Яка справжня причина бунту Курдів? Протест проти надто сильної світської політики, яка хоче заступити вікову політику релігійних впливів. Шейх Саїд, що проводить Курдів хоче утворити автономний уряд і відродити каліфат, який мав би перейти до одного із синів Абдул Гаїда. 8.000 людей Саїда не в силі знищити лад заведеного кемалістами; охоче бунт Курдів є поважною пересторогою для ангорського уряду. Внутрішні справи Туреччини є зв'язані ніжними нитками з політикою європейських держав. Згідно з франко-турецькою угодою з 1921 р., Франція дозволила на транспорт турецького війська через си-

ріську територію, але лише у такій силі, в якій це необхідно для придушення повстання Курдів.

Це застереження зроблене з огляду на небезпеку можливого загрозлення турецькою армією Іраку, яким піклується Англія. Але справа Мосула має саме прийти на чергу дня в Ліві Надії. Курдське повстання вибухло в дуже непригожий мент для ангорського уряду: воно може служити доказом, що населення спірних територій не годиться на приналежність до Туреччини. Є підстави думати, що шейх Саїд є наслідком Англії. Крім повстання Курдів новий турецький кабінет має клопити ще зі самими Константинополем, ворожим супроти Ангори. Константинополь, утративши давнє значіння столиці, від двох літ переходить до гострої економічної кризи і став осядком боротьби партій та заговорів. Сама Туреччина з 14 мільйонів населення зійшла на 8 мільйонів.

Сміливі спроби нових володарів Туреччини надбавляють великі труднощі в самій атмосфері держави, яку важко перетворити в національну одиницю.

Сучасна європеїзація та націоналізація імперії будованої віками на основі релігійних ідеї пинало. На оїд не підготовлений до демократичних реформ, ще надто сильно привязаний до форм життя, які новий уряд уважав пересудами. З інтересу європейських держав лежить те, щоби Туреччина дбала за мир на Сході. З цією метою вони підтримуватимуть її силу та авторитет, хоча одночасно не хотять її дозволити поширювати свій вплив на землі, якими сами опікуються.

Листи з Варшави.

(Від власного кореспондента.)

Звід Росії.

Мені вже доводилося спитатися на виступі з парламентської трибуни соймового посла п. Сербреннікова як заступника галицьких москвофілів. Після того енергійний російський голод обидва піти Європу, виступав у Парижі, Берліні й Празі перед місцевою російською еміграцією у спільній з російською еміграцією у Польщі російської меншості, а по приїзді знову заявив, як відомо, до Львова. З газетних інформацій ми знаємо, що там він перед своїми „калосоросами“ відіграв оду на честь „демократичної“ польської конституції і разом з тим закликав на підставі умови для культурно-освітньої справи Росії, яким „ідеальною“ конституцією не признає навіть тих скромних прав, що їх мають інші національні меншості.

Маємо відомості, що російський виступ п. Сербреннікова дуже сподобався деякому в польському міністерстві внутрішніх справ. І не тільки аполотому, — та не тільки тому, що розкадровав якийсь серед українців завжди прихильно зустрічався з певних польських колат, але й тому, що між польськими урядовими чиновниками істотно досить високим русифікаційським тиском. До неї між ними належить і бувший київський адвокат, а тепер віце-міністр внутрішніх справ п. Смульскі, що віддає спеціальні „хресами“. У Києві він спеціалізувався, як по-іреші і судовий оборонець великих польських землевласників і, само собою розумію, ставився до українства з цілком негативним. Його польському уряду Смульскі відіграв роль поштовихі тут, що на кожному кроці заперечує про свою полякшність і жеркшність відносин української й білоруської меншостей. Заявляє, що ще й до цієї поїнки не цілком залагоджені ті тертя, які виникли на цій ґрунті між віце-президентом та міністерством внутрішніх справ. Принаймні ще недавно тут у виступах перед деяким з послів, що в скорому часі може виступити знов до свого місця в сойм.

Але не це власне я хотів зазначити, а те, що за підтримкою п. Смульського посла Сербреннікова поштовало дуже швидко і без всяких перешкод одержати дозвіл на виступання в Варшаві 22—23 березня під назвою „Ліній російської освіти“ в Польщі. Міністерство затвердило програму візиту. Одна з російських педагогік п. Соколов називає на сторінках газети „За свободу“, що „їїх виходили далеко за межі візиту чисто педагогічного або професійного учительського. Охоплюючи те й друге, він обіймає справу російської освіти в Польщі в цілмі й обсягу, як підставу культурно-національної меншості в Польщі“.

Все це дуже добре, та є тут одне велике „але“, за яке доводиться звертати пильну увагу. Та „але“ торкається тієї неадекватної націоналістичної агресивності, якою перебівають Росією щодо України і Білорусії. Між іншим, отаке ж зазначив не разок п. „За свободу“ п. Філософов у своїй статті з приводу закордонних виступів п. Сербреннікова. Не можна не сказати, що виходили далеко за межі візиту, але сентиментальні, що якби польський закон не діяв за Росією в Польщі право національної меншості, то чимало Росіян затрачало б включити в склад тієї меншості і Українців і Білорусів: „все це, мовляв, „руські люди““.

Ми не повинні імітувати по національну похвальність Р. сін, бо населення тих місцевостей, які розтерт сотні років перебували під Москвою з її русифікаційними пресіями і впливами, уявляють доволі значний матеріал для культурно-освітньої акції своїх недільних „хазяїв“ — особливо то містять і містечках. Ми чули, мовби навіть містечка на Волині і тепер вже закликають, що бажали б мати не польську і не українську, а російську школу. Допускаємо підняти можливість таких закликів, бо на Волині дефініційна та обшкочення продовжують з особливим жагученням. Через революцію тут були головні фортеці „Союза русско-го народа“, тут інтензивно працювали епископи Антоній і Євдоким, архимандрит Віталій, ірмовою літовою і чимало інших російських монахи. Можна з певністю сказати, що провідні російської меншості в Польщі не відмовляються продовжувати їх акцію — очевидно патетично піддають, себто під-

кривають її пристойними ліберально-демократичними коментарями. Коли російські соціалісти з Чехословаччини на чолі не соромляться закликають з польськими соціалістами умови відносин українських та білоруських земель, то чого можна чекати від більш правих російських елементів?

Дяк нас не піддає сумніву, що майбутній культурно-освітній візит Росії, в якому прибере участь і ємігранти, виявить чимало норовних і тенденцій, і з них доведеться пильно пильнувати тим, хто стоїть на стороні наших національних інтересів вгладі і освітніх асоціацій.

Сенат.

15 с. м. здержується висилку часопису тим Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4'20 зол.

Шкільний плебісцит.

Делні поучення в справах шкільної акції.

І. Острога перед перекреслюванням слів „ruski, rusiński“.

У зразках шкільних декларацій, які вивчають батьки українських дітей знаходяться в скобках побіч слова „український“ слова „ruski, rusiński“, себто назви, які вживають польські школи на означення української народності. В українських зразках декларацій жалують батьки дітей української мови навчання тому, що так ми себе і свою мову називаємо. Однак щоби польським властям не дати нагоди до шикан, помістимо в скобках слова „ruski, rusiński“, тому що так влади називають нас і нашу мову. Міністерство освіти і тут узяв, що тільки тоді декларації будуть признані важними, коли побіч слова український будуть слова „ruski, rusiński“. Деякі наші громади вичеркують слова „ruski, rusiński“. Така поведінка є в даному випадку недолізна і може наразити наших громадян на унезачинення шкільних декларацій.

II. До кого і як вноситься шкільні декларації.

Коли в громаді батьки українських дітей вивчають шкільні декларації з громадський уряд, нотар

або суд ствердять власноручність їх підписів, вноситься декларації до шкільного інспектора в речини до 31. березня виключно. Ані законні виконавчий розпорядок не подають, чи декларації має вносити кожний окремо, чи всі в одній громаді разом. Щоби мати контроль над цілою справою і уможливити надужиття шкільних інспектора, слід абірно вносити декларації. Найкраще буде, коли один свідомий громадянин сам батько дитини в школі збере від усіх батьків з одної громади декларації, вложити їх в порядку (свою на перші місці), списи скільки є декларацій і за скільки дітей і віднесе їх до шкільного інспектора.

До декларацій, які відносяться до шкільного інспектора, можна долучити супровідне письмо судуючого змісту:

До Пана шкільного інспектора

Підписаний мешканець громади повіту і товариші, батьки чи то прамі заступники дітей в шкільну вік, що належать до одної з наведених ортки вносять (таке то число) декларацій та (скільки то) дітей з домаганням української мови навчання в школі.

Про підписи справу через п. Куратора просить згідно з постановою § 12, виконавчого розпорядку повідомити інтересів наших родичів до рук підписаного. дня 1925.

Підпис і точка адреса

Таке супровідне письмо добре внести тому, щоби влади знали на чію адресу має прийти відповідь, бо часом могли би вистіти відповідь на адресу такого батька підписаного на декларації, який менше цікавиться справою. Деякі шкільні інспектори відмовляються приймати супровідні письма, заявляючи, що закон не передбачує цього. У тих випадках треба зокремити вношення супровідних писем. За те дуже важною річю вважати, що в руках батьків лишиться доказ, скільки внесено декларацій і за скільки дітей. Це можна зробити так, що один з батьків віднесе шкільні декларації до інспектора і на окремо виготовленім рубрум зажадає потвердження.

Таке рубрум має виглядати ось як:

До Шкільного інспектора

Батьки українських дітей в громаді складають (подати число) декларацій за (задати число) дітей з домаганням української мови навчання в школі. Для березня 1925.

М. ВОЗНЯК.

Шевченко й княжна Геліна.

Розуміється, Четвертак або коповик*) відігравали роль; однак деякі гості було так багато, небад доходив до такого хаосу, що й підкуплені лакеї не могли нічого зробити для своїх елентів. Але ці життєві неагоди винагороджувало ріжнородне й веселе товариство, що від ранку збиралося у вітальнях, де дами й дітчат, одна перед другою, старалися бути приємними, гарними й показували свої вишукані та розкішні туалети. Балі Т. Г. Вільхівської були для України свого роду Версалем: туди везлися на показ наймодніші сукні, найновіші фігури мазура, найнаменитші каламбурі**), — і там же бувало деякі перший вилад дітями, що до того часу ходили в коротенькій суконці та в мережених штаних. Там звязувалися сердешні романи, відбувалися катастрофи оповіщувалися врода й установлювалися слава танцюристів і ганширисток. Егеж, подібні балі вже не повторюються, бо тепер не багато найдеші охочих їхати за півторацта верст із родинами на триденний танець, та й ледви чи найдеші дітчат, готовий виконати кілька тисяч рублів на подібні забави. Величезна, на два поверхи саль ледви могла помістити товариство, хоча немала частина гостей займала інші кімнати й багато мушн градо в карти по своїх квартирах. Старовинні меблі, квіти, минуло-вікові дзеркала й заовони все це при освітленні й найновіших костюмах, під звуки музики, уявляло незвичайно

цікаву картину. Зимові балі були блискучі, але літні далеко веселіші тому, що по танцях, на світанку, товариство виходило на поріг перед домом, заставлений квітами, гуляло по саді, й тут при блискаві ранньої зорі договорювалися ті річі, котрі якомсь замирили в душі балейні атмосфери“.

В атмосфері такого панського життя чигала на Шевченка небезпека, що лишила глибокі сліди в дальшій його житті й розвитку. Як же ставалося високе українське панство до музики Шевченка? Згідно з загадками Афанасея-Чужбинського, хоча в тім часі крім Євгенія Котляревського, котрої дітятам не давали читати, були вже на українській мові повісті Квітки. Полтава й Приказки Гребінки, ходили по руках рукописні писання Гулака-Артемовського, „але все це читалося якомсь мляво вищими колами. Поява „Кобзаря“ миттю розбудила апатію й викликала любов до річного слова, вигнаного з уживання не тільки в товаристві вищого стану, але й в розмові з селянами, що старалися, очевидно смішно, висловлюватися по російськи. Сміливо можемо сказати, — пише Афанасея-Чужбинський у своїх Споминах, — що по появі „Кобзаря“ більшість узялася за повісті Квітки. В 1843 р. Шевченка знали вже українські пані. Навіть між жінками деяких освічених панів починалися замітання до національної літератури: „вони навипередки читали „Кобзаря“ Шевченка, виданого в Петербурзі“.

До Москви приїхав Шевченко з Євгеном Гребінкою. Товариш Гребінки звернув увагу Афанасея-Чужбинського. Його товариш був середнього росту, тілестий; на перший погляд його обличчя видавалося звичайним, але очі світилися таким розумним і виразним світлом, що мимоволі я звернув увагу на нього — каже Афанасея-Чужбинський, що вже, не знаючи осо-

бисто Шевченка, надрукував у „Молодизку“ своє посланіє до Шевченка. Гребінка познайомив обох і Афанасея-Чужбинський запросив Шевченка до своєї кімнати. Почалася розмова. „Одначе недовго ми розмовляли — оповідає Афанасея-Чужбинський. Виста про приїзд Шевченка миттю рознеслася по всім домі й моя квартира наповнилася величниками, що приходили познайомитися з рідним поетом. Прийшов і Гребінка й ми пішли в залю. Всі гості товаришів приїхали й навіть пересадні пані, що ніяк не говорили, як по французьки, й ті з цікавістю очікували появи Шевченка. Поета очевидно зворушало блискуче прийняття й після довчайного представлення господарів, що рідше не розуміла, кого їй представляли, Шевченко сів у колі дам в товаристві С. Л. Загребської. Шлий день він був предметом загальної уваги, з виником двох-трьох осіб, що не признавали не тільки „української, але й російської поезії і мачили тільки про Гюго й Ламартіна. Швидко Шевченко зробився як сніг із усіма й був називає вдома. Багато гарних осіб декламували йому з пам'яті уривки з його творів, і він особливо хвалив чистоту полтавського наріччя. Ввадя цієї чистої речі відбився на його останніх творах, а в перших замітна перевага задирицького говору. По вечері одна весела компанія мушн затягнула Шевченка в свої кімнати, куди услужливий буфетчик відповів відповіду скільки звеселюючих напійків. Серед голосних тоастів і привітів Тарас присів до мене й сказав, що він не сподівався зустріти такої значимості від дітчат і що йому дуже подобалися деякі молодіші й дітчат. Взагалі він мав гумор і не говорив ніяк, як по українськи“.

(Продовження буде.)

*) П'ятидесяті коповик.

**) Назначені дотеля.

